

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenként egy íven; a Hivatalos Közlemények, mint az Ev. Óráló melléklete, minden hónapban.

Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:

GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára egész évre 10 kor., félévre 5 kor. negyedévre 2.50 kor.

Egyes szám ára 40 fillér.

A Hivatalos Közleményeket az anyaegyházak és felsőbbrendű iskolák ingyen kapják.

Hirdetés ára oldalanként 32 kor.

TARTALOM-JEGYZÉK: **Vozércikk.** Protestantizmus és zsidóság. — **Egyetemes nyugdíjintézet.** Ismételt rövid szöveg a papi nyugdíj egyenlőségéről. *Krupac István.* — Felelkezés az antalfalvi felügyelő választás tárgyában. — **Irodalom.** Igehirdető. *Révész János.* — **Tárca.** Karácsonyi ének. *Sántha Károly.* — **Belélet.** — Hirdetések.

Protestantizmus és zsidóság.

Az élet — a bonyodalmak és kibontakozások, az alkotások és rontások e kiszámíthatatlan szerzője — sokszor csodálatos alakulásokat hoz létre. Merőben ellentétes irányok számára alkot közös találkozó pontokat és a legeltérőbb szellemi légkörben élőket egyesíti közös célok szolgálatában, hogy aztán az ellentétes irányok, az eltérő szellemi légkör kérlelhetetlen törvényeinél fogva újabb ellentéteket, újabb bonyodalmakat szüljön s ezek kibontása céljából ismét újabb alakulásokat hozzon létre.

Az élet e bonyodalomszerző működésének tudjuk be azt a néhány lapban napvilágot látott törekvést, amely a klerikalizmusnak egyre terjedő akciója ellenében a protestantizmusnak a zsidósággal való szövetkezésében látja a hathatós ellenszert.

Pedig maga a protestantizmus mily óriási ellentétet jelent a zsidósággal szemben! Ilyenkor — karácsony táján — szinte önkénytelenül is, tollunk hegyére kívánczik ez ellentétek kifejezése! Hiszen maga a Megváltó születése, születésének világtörténelmi jelentősége és üdvtörténelmi kihatása, amelyek épen a protestantizmus hitvilágának drága kincsét képezik, amelyekkel tehát a tiszta evangéliumi alapon álló protestantizmus magát sokkal tökéletesebben azonosította, mint a zsidó és pogány elemekkel dogmatikájában, szertartásai körében és szervezetében is túlonúl szaturált katholicizmus — mindezek, mondjuk, mi más voltak, mint nyílt hadüzenet a zsidóság és pogányság faji, nemzeti, szertartási és szervezeti korlátok közé szorított szellemvilágának és bűnökbe merült életének! És a szellemvilág küzdelmes légkörében a protestantizmus ma is a tiszta levegőjű hegytetőn áll, a zsidóság pedig még ma is — bármennyire igyekeznek is egyes szökkenésekkel kimenekülni onnan, még

ma is az ősi hagyományok és faji törekvések párázatával telt alsóbb vidékeken tartózkodik. Nagyon, feltétlenül nagyon nagy jelentőségűnek kell tehát lennie annak az oknak, amely a protestantizmust a zsidósággal közös célok követésére sarkallja. Csak valamely nagy, bukásában édes mindnyájunkra végzetessé válható nemzeti érdek vagy nagy horderejű felebaráti feladatok teljesítésében értjük és támogatjuk, mert a keresztényiség szelleméből kifolyólag e támogatást meg nem vonhatjuk, a zsidósággal való szövetkezését a protestantizmusnak.

Vizsgáljuk meg már most, ha vajjon a klerikalizmus hódítása belevág-e ezekbe a kategóriákba?

Akár nemzeti, akár általános felebaráti szempontból is vegyük a dolgot szemügyre: a klerikalizmus egyre erősödő térfoglalásában mindenképp veszedelmet látunk. Nem az akció mostani alakjában, nem a szervezés munkájának mostani stádiumában — de igenis — hazánk jövője szempontjából. Mert ha a klerikalizmus jelenlegi, egyre szélesebben terjeszkedő hullámgűrűhöz hasonló szervezkedésének valami más életképes szervezkedés útjába nem áll, akkor kétségtelenül matematikai pontossággal előre megállapítható időben be fog következni az az időszak, amelyben a hazai közélet apróbb és nagyobb szerveiben, községekben, vármegyékben, parlamentben és kormányon feltétlenül a klerikus lesz a vezető, parancsoló elem, amikor csak az lesz társadalmilag életképes törekvés, a mi egyúttal a klérus dicsőségét is emeli, csak az a tudományos szempontból igaz, a mit az egyetemi katedrákra tolult jezsuita páterek fognak annak hirdetni, csak az a közkormányzatilag teljesíthető törekvés, a mit a római kúria „Propaganda fidei“-e annak engedélyez, és a mikor majd a szeretet, a türelem, a könyörület varázslatos szép világában minden más szint, más alakot ölt —

ügy, mint a hogy a fekete esuha követeli. A nemzet történelme átalakul a Regnum Marianum történetévé, a hősök és szellemóriások új kvalifikáció alá esnek hitvallási alapon, a köztisztelet osztályosa csak az lehet, aki a körmenetekben illendő módon részt vesz; álláshoz, fényhez, ranghoz más nem jut, mint aki lelkét már jó-eleve eladta, sőt anyagi téren sem jut kedvezéshez, támogatáshoz, aki nem lesz szolgálatában a római érdekeknek.

S hogy ez aztán mit jelent a nemzetre s annak más vallású fiaira és leányaira, a tekintetben elég ráutalni a magyar történelem tanulságos lapjaira, amelyeknek igazságát még eleddig nem sikerült elhomályosítani a Pázmány-irodának.

Értjük hát, hogy a protestantizmus egyes barátai, a szabadelvű vallási felfogás hívei keresik a világosság barátainak szövetkezését a segítség hatalmasságai ellen. Méltányoljuk is azt. De mégis legfőbb kívánságunk az volna, ha a hazai protestantizmus elébb saját házi tűzhelyén nézne körül: *nem volna-e mód, nem volna-e eshetőség arra, hogy önmagából fejtsse ki ama belső ember szerint való világosságot, amely megszegyénítse a sötétségben járókat!?* ... Ezen gondolkozunk egyelőre. Mert még szövetséges társnak se alkalmas az, aki saját erejének tudatára nem ébredt ...

EGYETEMES NYUGDÍJINTÉZET.

Ismételt rövid szózat a papi nyugdíj egyenlőségéről.

A szózatot nem én ismétlem, de mások, sokak után ismétlem, a maga idején, míg nem késő.

Egyetemes nyugdíj-intézetünk nagyérdemű s nagybuzgalmú ügyvivője most dolgozik a legutóbbi egyetemes gyűléstől nyert mandátum alapján az intézet újjászervezésére vonatkozó javaslaton, mégpedig olyformán, hogy mint azt az „Ev. Örálló“ 1907. évi dec. 5-iki 44. számában többeknek szóló b. feleletében írja „nyugdíjigényül 2400 K minimumot s azonfelül kinek-kinek a fizetését veszem számításba.“

Hogy értsük ezt? Ugy-e, hogy minden papnak *eggyformán* (ami egyedül helyes álláspont) 2400 K nyugdíjigénye legyen, vagy úgy, hogy némelyeknek (Kiknek? a nagyobb fizetésűeknek?) több is lehet esetleg? (ami ellen természetesen protestálunk.) Mit jelent a számításba vétel? Óhajást-e? (akultatívumot), vagy valóságot? mert a kifejezés elasztikus, nem világos.

Bárhogy áll s állandó a dolog, a papi nyugdíj-összeg egyenlőségét, illetve egyenlőségi alapon való kiszámítását és életbeléptetését kívánja, követeli a szeretet és a jog, nemkülönben a papok nagy többségének már megtörtént nyilatkozata. E nyilatkozatot nagyon helyesen, annak idején a m. t. ügyvivő úr is kívánta, az „Ev. Örálló“ (s bizonyára más lap is) közölte s

az „Örálló“ szerkesztője is, bár más véleményen volt s talán van is, meghajlással honorálta. A szeretet azért kívánja az egyenlőséget, mert lényegénél fogva mindeneket elfedez, tehát a völgyeket hegyekké magasítja s a nyugdíjban is (azaz legalább ebben) állítja egy életsorba s fonja egy koszoruba az elégtelen fizetésben vergődött lelkésztestvért a jobbléttel; e szeretetigazságot különben bőven kifejtve s élénken ecsetelve már sokan előttem hangoztatták. No, és a jog egyszerűen azért nem engedi meg a nyugdíj osztásának egyenlőtlenségét, mert a közalapi, az államsegélybeli és egyéb ilyen természetű hozzájárulás kétségkívül nem egyesek, de csak és kizárólagosan a köznek javára gyümölcsözhet s azután meg, ami maga döntő erélyű érv, a tagsági befizetés is egyenlő; ha a többség lemond egyesek javára jogairól, akkor rendben van az ügy, de eddig e ponton nem történt véleményváltozás szerény nézetem szerint; ha nem méltóztatik ezt elhinni, tessék az érdekelt többséget újra megkérdezni.

Nem akarok támadni, mert tisztelni kell, s tisztelem is az ellenvéleményt, de mégis emlitem azon, az ideit egyet. gyűlésen nyert benyomást, mintha főrészből a mélyen tisztelt ev. Tiszakerület* volna a nyugdíjbéli különbözőség híve, mert pld. a dunán-inneni ev. egyházkerület ez ideit komáromi közgyűlése, Trsztyénszky Ferenc pozsonyi — nem kongruás esperes — lelkész lelkes testvéri felszólalására nemcsak kívánja a nyugdíjösszeg egyenlőségét, hanem az ellenkező szándék ellen „tiltakozik“ is. Az idevágó közgyűl. jknyvi 39. p. 2. így szól: „tiltakozik az ellen, hogy különbség tétessék lelkész és lelkész között a nyugdíjigényre vonatkozólag, követeli ennek ellenében, hogy a nyugdíj valamennyi tagra nézve egy összegű, legalább 1600 K legyen.“ Talán kissé erős a „tiltakozás“ kifejezése, de enyhítse erősségét a meggyőződés és harctól óvó testvéri érzés bensősége.

Az ideit egyetemes közgyűlés közhangulata is, a mint azt az azon résztvevők tudjuk, nem a nyugdíjösszeg különbözősége, de az összegnek az államsegély jelentékenyebb részének idefordításával lehetőleg elérhető nagysága, s így az intézet fölvirágzása mellett nyilatkozott meg melegen és bizonyára úgy a javaslattévő egyetemes jog- valamint a pénzügyi bizottság, nemkülönben maga az egyetemes gyűlés is nem foglalhat állást a nyilatkozásra felszólított magyarhoni összes ev. papok többségének ismert óhaja és akaratával szemben még akkor sem, ha e fórumokon véletlenül épen kevés kis fizetésű kongruás pap lévén jelen: (következésképpen) nem emelheté fel erősen szavát ügye igazsága érdekében.

Legjobb megoldás: az egyenlő nyugdíj, még pedig, ha lehet 2400 K-val, s ha még a kongrua nem is tesz ki ennyit, elvben azt ennyinek lehet s kell is venni, mert a kongruának korpótlékkal — bármimódon — történendő rendezése, azaz felemelése manapság közegyházunknak *legégetőbb életszükséglete,*

* Következtetnem kell ezt Gyürky Pál ügyvivő s Geduly Henrik szerkesztő szeretve tisztelt lelkésztestvérek közötti nézetéből merített impressióm kívül mélt. püspöke: Zelenka egyetemes gyűlési előadásából is, melybe, bár igen nagyon tisztelen és szeretem ez egyháznagyunkat, kénytelen voltam — parlamenti talán nem is decens módon közbeszólni, azt mondván, hogy „egyenlő legyen a nyugdíj“, — mire a püspök úr szellemesen reagálva annyit mondott: „hát igen, egyenlő a nyugdíj annyiban, hogy senki sem tudja, hogy mit kap.“ Most azonban azért írunk és beszélünk, dolgozunk meg nyilatkozunk, hogy jól tudjuk, csináljuk is meg azt, amit kaphatunk a szeretet- és joggal egyesített matematika igazságai szerint.

égetőbb és sürgősebb az államsegélyi három célnál is, (de hát e bús dologról ne essék itt több szó.)

Az államsegély netáni elvonása avagy leszál-
lítása, e közös szerencsétlenség is, — quod Deus
averrunco. — (de a történelem tanítása szerint be-
következhetik ez is, minden törvényi biztosítás elle-
nére), szintén a nyugdíj egyenlősége mellett szól,
mert az egyenlő nyugdíjösszeget könnyebb lesz re-
dukálni, mint a változandó s bizonyára nehezen ki-
számíthatott különbözöt.

A theol. tanároknál, tekintettel arra, hogy se-
gédet nem tarthatnak s fizetésükkel nyugdíjuk is a
tanári életpálya természete szerint igazodik, legyen
meg a nyugdíjbeli eltérőség, sőt elismerő méltányos-
ságból a püspöki nagyobb nyug- vagy kegydíjba is
bele lehetne menni, ami mind a szabály alóli kivé-
telszámba menne, de hogy általában a papoknál,
egy többségi kijelentés után is, egy nagy szabály-
sértéssel kemény, ádáz harc — *bellum V. D. M.*
contra V. D. M. — idéztessék föl, ez áldást osztani
hivatott nyugdíjintézetünk *magasztos célját gyökereiben*
támadná meg, — amitől óvjon meg jó Istenünk!

A teszervölgyi (hontmegyei) papi gyónókor,
Rell Sámuelteszéri, Koricsánszky Pál terényi, Kra-
már Sámuel lissai, Ifj. Dianovszky János taraszii,
Bernáth Pál ledényi, Bobál Samu egyházmárothi,
Holluby Vilmos f.-rakoncai s Dedinszky Aladár de-
vicei ev. lelkészek nevében is. Hont-Udvarnokon,
1907. dec. 11-én.

Krupec István,
honti ev. alesperes.

* * *

Nem lehetne-e a lelkészi nyugdíjintézetet meg-
alkotni úgy, hogy nyugdíjba mehessen mindenki, aki
testileg, lelkileg elfáradottnak érzi magát, de kapjon
nyugdíjat mindenki a hivatalban eltöltött évek száma
szerint? Csak erről nem beszél senki, pedig ilyen
minden nyugdíjintézet a világon. Így lennének a
nyugdíjazottak között nemcsak boldog, a teljes nyug-
díjat élvező nyomorékok, hanem mások is, de a
kiknek nyugdíjazásuk az egyház érdeke is volna, és
akik csak a hivatali évek számának megfelelő nyug-
díjat kapnának. Tíz év után valamit, 15 év után
többet, 20—25 után még többet stb. *Igy több volna a*
nyugdíjas, de kevesebb a nyugdíj. Ilyen a tanítók or-
szágos nyugdíjintézete és még sem megy tönkre,
ilyen a többi nyugdíjintézet mind.

Ha már van pénz és alapos a kilátás, hogy
lesz is, hát akkor akarjon járni a rendes kerékvá-
gásban ez a mi intézetünk is. — O.

Felelővétel az antalfalvi felügyelő- választás tárgyában.

Vettük az alábbi levelet s a hozzáfűzött felelő-
vélést s adjuk mindkettőt azon kijelentéssel, hogy
habár az ezen iratokban előtűnt fekvő tényekből
világosan megállapítható, hogy Antalfalván a fel-
ügyelő-választás alkalmából az egyházi közgyűlésnek
az egyházi alkotmányban körülírt hatásköre és az
egyes, nyilatkozni kívánó egyháztagnak joga kellő
figyelemben nem részesült, már pedig azokat épen
a vezetőségnek a leggondosabban kell érvényre jut-
tatni, különösen a mai, egyházközi tekintetben is
nehéz időkben: mégis jó eleve kijelentjük, hogy, ha
a megtámadott vezetőség részéről eljárását igazolni

hivatott tényeket tartalmazó nyilatkozatot vennénk,
annak a legnagyobb készséggel megnyitjuk lapunk ha-
sábait.

Maga a levél s a hozzáfűzött felelővétel eként
szól:

Antalfalván, 1907. december 10.

Nagytisztelendő Szerkesztő Úr!

Mellékelve van szerencsém megküldeni az ant-
alfalvi egyházban f. évi december hó 8-án tartott
egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvének másola-
tát és a választás ellen benyújtott felelővétel egyik
példányát.

Teszem azt azért, mert becses lapjának kezembe
került számaiból arról győződtem meg, hogy védel-
mébe szokta venni az ártatlanul üldözötteket s kritika
alá veszi az egyházi hatóságok intézkedéseit. Abban
a reményben vagyok tehát, hogy velünk sem fog
kivételt tenni és becses lapjában rámutat azokra a
hallatlan visszaélésekre, melyek Antalfalvával szem-
ben nap-nap után történnek. A visszaélések megál-
lapítására elegendő a mellékelte jegyzőkönyvi kivonat,
amely szerint Antalfalván az esperességgel történt
előzetes megbeszélés alapján az adminisztrátor az
egyház számára felügyelőt és alfelügyelőt kinevezett.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Petrikovich János.
ügyvéd.

Nagytisztelendő Főesperes Úr!

Az Antalfalván 1907. évi december hó 8-án
megtartott felügyelő és h. felügyelő-választás ellen
benyújtjuk következő

felelővételünket:

A Nagyságos Főesperes Úr igen jól tudja, hogy
Antalfalván néhány pártütő minduntalan azon fárado-
zik, hogy a gyülekezetnek ne legyen nyugta. Ezen
pártütők száma ugyan oly csekély, hogy a hívők
zömével szemben valósággal elenyészik, de ha számra
nézve kevesen is vannak, a félszeg helyi viszonyok-
nál fogva mégis dacolhat az egész gyüleke-
zettel.

Az, amit ezen érdekcsoport december 8-án vég-
hez vitt, valóságos európai skandalum. Ilyen „köz-
gyűlést“ még nem látott a világ. Eddigi törvény-
törzsek csak gyenge szárnypróbálgatások voltak, de
a december 8-iki hőstettek oly szégyenletesek, hogy
megbotránkozik rajtuk minden ember, keresztyén és
pogány egyaránt.

Nevezett napon meg akartuk választani az egy-
házi felügyelőt és h. felügyelőt, hogy emigy az egy-
ház némileg rendbe jöjjön. E célból össze is gyűl-
tünk a templomban oly számban, hogy örült minden
keresztyén lélek. Minden hely megtelt s a hívők ar-
cáról csak úgy sugárzott az öröm, hogy a választás
szép és eredményes lesz. Praxisból tudjuk ugyan,
hogy az antalfalvi hívőknek egy időtől kezdve nin-
csen beleszólásuk az egyházi dolgokba, de mivel a
közgyűlés megtartását oly kemény küzdelmek előz-
ték meg, mégis csak reménykedtünk s azt hittük,
hogy legalább oly választásnál fogják respektálni az
egyház akaratát, amikor százakra menő többség áll
egy 24 tagból álló kisebbséggel szemben. Most már
azonban lemondunk minden reményről s nem marad
egyéb hátra, mint otthagyni az egyházat s az egy-
ház kebelén kívül maradni igaz evangélikusoknak. A
mi türelmünk is véges és a mi küzdelmünk is idő-

höz van kötve. Szenvedtünk eleget s a hit és autonómiánk védelméért még büntetések is várnak reánk. A további szenvedések céltalanok volnának s nem menthetnék meg az egyházat a teljes erkölcsi züléstől . . .

A közgyűlésnek mondott skandalum történetét mégis közöljük a felsőbb egyházi hatóságokkal, hogy a becsület és törvényesség védelmében megtehessek a szükséges lépéseket.

A közgyűlés megnyitása kapcsán előadta az elnöklő adminisztrátor, hogy a presbyteri gyűlés a felügyelői állásra Jarmatzky Mihályt, az alfelügyelői állásra pedig Ambrózy Sándort kandidálta.

Az adminisztrátor után dr. Petrikovich János szöklalt fel s a többségben lévő egyháztagok nevében arra kérte az elnökséget, hogy a jelölés dr. Micsátek Lajosra és Paraszka Antalra is kiterjesztessék s rendelje el az elnökség a névszerinti szavazást.

Dr. Petrikovich János beszédjét 500—700 főre menő embersokaság helyeslő moraja kísérte, melyet csak a párttűtök sivitó kiabálása és abcugolása éktelelt el.

A strikte és ismételtelen feltett kérdésre vártuk a gyors feleletet, de nem jött, mert az előre kidolgozott megakadályozási tervbe a váratlanul jött kérdésre adandó felelet nem volt felvéve.

E helyett megtörtént az, amit még azok sem vártak, akiket nem tud már semmiféle törvénytelenység meglepni: felállott az adminisztrátor és ezeket mondta:

„Mivel némelyek Jarmatzki és Ambrózy nevé kiáltják, mások pedig Micsátekét és Paraszkaét s mivel a presbyteri gyűlés Jarmatzkit és Ambrózyt jelölte, — én Jarmatzkit és Ambrózyt megválasztott felügyelőnek nyilvánítom — az esperességgel történt megbeszélés értelmében is.

Ezzel az adminisztrátor fogta kalapját és — elment.

Mi összenéztünk és lelkünkre oly végtelen fájdalom borult, hogy nem egynek a szeméből kicsordult a könny. A férfiak, bolonddá tett férfiak könnye volt ez . . .

* * *

Ez a száraz tényállítás. Ez egy keresztyén egyházban lelkész elnöklete mellett tartott közgyűlés története.

* * *

A kandidáló presbyteri gyűlés jegyzőkönyve szintén számtalan szabálytalanságról tanuskodik: 1. Doleschall Lajos alesperes úr nem volt jogosítva azon elnöködni. 2. Törvénytelen az alesperes úrnak a presbyterekhez intézett azon fölhívása, hogy a betöltendő állásokra kettőt kandidáljanak. 3. A jk. nincs hitelesítve s nincs benne konstatálva, hogy határozatképes volt, pedig nem volt. 4. Nincs nyoma annak, hogy a presbyterek egyrésze Micsátekét és Paraszkaét kandidálta.

A közgyűlés semmiségi okait a következőkben soroljuk elő:

1. A presbyteri gyűlésnek nincs meg az a hatásköre, hogy zárt kandidáló listát állítson össze. A presbyteri gyűlés igenis foglalkozhatik a jelölés kérdésével, de jelölése csak ajánlás, (ez a lényeg! Szerk.) soha se oly kötelező határozat, amelytől a közgyűlés el nem térhet.

2. A választást vezető elnökség köteles a névszerinti szavazást elrendelni, ha azt a közgyűlés kéri.

Mi december 7-én óvatosságból írásban is benyújtottuk kandidáló listánkat az adminisztrátornak s abban hatvanan kifejezetten kértük a névszerinti szavazást. Az erre vonatkozó bejelentő kérvényt másolatban és egyszerű magyar fordításban A. alatt idecsatoljuk.

3. Az elnökség feladata a választásnál abban áll, hogy azt vezeti és kihirdeti a szavazás eredményét. A jelen esetben a szavazás el sem volt rendezve s az adminisztrátor az esperességgel tett megbeszéléshez képest Jarmatzkit felügyelővé, Ambrózyt pedig helyettes felügyelővé kinevezte.

4. Minden közgyűlés jegyzőkönyvét felolvasatni és hitelesíttetni kell s a hitelesítéssel megbízott egyháztagokat a közgyűlésen kell kijelölni, — jelen esetben a győzelmi pálmá után futó adminisztrátor ettől is eltekintett.

Mindezek után mi 24 ember kiabálása kíséretében kinevezett felügyelőt és alfelügyelőt felügyelőnek, illetve alfelügyelőnek el nem ismerjük s kérjük a választás megsemmisítését még az alapon is, hogy Jarmatzki Mihály nem felel meg azon kellékeknek, melyeket alkotmányunk minden felügyelőtől megkíván, mert először is nincs meg a kellő szellemi képessége ahhoz, másodszor Jarmatzkit már 25—30 év óta soha senki a templomban nem látta.

A közgyűlésről felvett jegyzőkönyv kitéles másolatát és egyszerű magyar fordítását B. alatt mellékeljük.

* * *

Végre ide iktatjuk azok nevét, akik mint az „ellenpárt“ emberei a közgyűlésen jelen voltak:

1. Usiak Márton (községi pénztárnok akart lenni).

2. Glózik János (községi esküdt akart lenni).

3. Brtka Pál (községi esküdt akart lenni).

4. Koreny János.

5. Brtka János (községi albiró).

6. Szvetlik Marci (egyházi pénztárnok akart lenni).

7. Huravik György (egyházi pénztárnok és gondnok akart lenni).

8. Paluska József (községi esküdt, akart lenni).

9. Petrik István (egyházi gondnok akart lenni).

10. Bartos Ádám (községi esküdt).

11. Galát Pál (községi albiró akart lenni).

12. Benka József (egyházi gondnok akart lenni).

13. Babka Pál (községi esküdt).

14. Sztraka Ádám (községi esküdt).

15. Hriesik József (községi pénztárnok).

16. Babka Marci (egyházi gondnok akart lenni).

17. Springel Ádám (községi biró akart lenni).

18. Hriesik Mihály (egyházi gondnok akart lenni).

19. Hriesik János (egyházi gondnok akart lenni).

20. Galát György (egyházi gondnok akart lenni).

21. Bolerác József (községi esküdt).

22. Takács István (egyházi pénztárnok).

Látni, hogy a „párt“ minden emberének voltak és vannak ambíciói, de csak pium desiderium alakjában. Reményeik nem teljesültek, mert a nép nem akarja őket.

Az intelligenciát

23. Varga Dezső kir. aljárásbiró és

24. Tóth Béla állatorvos képviselték.

* * *

Ügyvédünket C. alattival igazoljuk.

Tisztelettel:

Huszárik Márton és tsai.

Egyszerű magyar fordítás.

Egyházi közgyűlés megtartott f. é. december 8-án tisztelendő Dienes Gyula adminisztrátor elnöklété alatt.

1. Az elnök úr előadta, hogy ezen egyházközségi közgyűlés egyedüli tárgya a felügyelő és alfelügyelő megválasztása és felhívja a jelenlevőket, hogy nyilatkozzanak, vajjon a választást névszerinti szavazással, vagy pedig felállással akarják megejteni.

2. Az egyháztagok részéről hallatszott, hogy a választást felállással kell megejteni. Erre felállott dr. Petrikovich János helybeli ügyvéd és előterjeszti, hogy mivel az egyháztagok többsége dr. Micsátek Lajost, újvidéki ügyvédet felügyelői és Paraszka Antalt alfelügyelői állásra akarja jelölni, — ejtessék meg a névszerinti szavazás. Erre az elnök úr bejelentette az egyházközségi közgyűlésnek, hogy mivel a f. évi december 6-án megtartott presbyteri gyűlés ezen tisztségre Jarmatzki Mihályt és Ambrózy Sándor gyógyszerész urat jelölte, úgy tehát ezeket nyilvánítja megválasztottaknak, az esperességi előjárósággal történt megbeszélés értelmében is.

3. Ezzel az elnök úr a közgyűlést berekesztette.

Dienes Gyula sk., adminisztrátor, Rapos Pál sk., egyházi jegyző. Másolat hitelül Antalfalván, 1907. évi december 8-án Dienes Gyula sk., adminisztrátor, Rapos Pál sk., egyházi jegyző.

Egyszerű magyar fordítás.

Kivonat. Jegyzőkönyv, mely felvétellett f. é. december hó 6-án nagytisztelendő Doleschall Lajos alesperes úr és Hornjacsek Mihály gondnok úr elnöklété alatt megtartott presbyteri gyűlésről.

1. Az elnök úr előterjeszti Polják Pál és társainak abbéli kérelmét, hogy egyházi felügyelő és alfelügyelő választása céljából egyházi közgyűlés hívassék össze. Felhívja továbbá a presbyteri gyűlést, hogy ezen tisztségre kettőt kandidáljon.

Presbyteri gyűlés ezen tisztségre Jarmatzki Mihályt és Ambrózy Sándort jelöli.

2. Mikus János és Bulik György ellenörök lemondanak tisztségükről. Egyházi ellenőri tiszttel megbízatik Szvetlik Márton és Bartos Ádám, Doleschall Lajos sk., Hornjacsek Miso sk., P. Rapos sk., jegyző. Brtka János sk., Sztraka Ádám sk., Paluska József sk. Petrik István sk.

Másolat hitelül Antalfalva, 1907. december 8. Dienes Gyula adminisztrátor sk., Rapos Pál egyházi jegyző sk. (P. H.).

IRODALOM.

Igehirdető.

Paulik János nyiregyházi ev. lelkész, egyházi irodalmunk avatott tollú, lelkes harcosa szives volt e lap múlt számában, e cím alatt hosszabb ismertetést írni. Fogadja hálás köszönetünket az író, aki megírta és a szerkesztő, aki helyt adott a közlöménynek.

Közpályán működő egyének a bírálatot túrni tartoznak s részünkről legkevésbé sem helyeseljük, ha érzékeny szívű emberek a legkisebb komoly bíráló megjegyzésre mindjárt tollat ragadnak s elkecseregetten védekeznek életre-halálra, mintha valami nagy sérelem esett volna rajtuk s bizonyára nem is alkalmatlanok jelen sorainkkal az érdemes és mindenfelől nagyon elfoglalt Szerkesztő úrnál, ha Paulik

kollegánk és kedves barátunk több indítványt tartalmazó *egyenés és nyílt felhívással* nem fordul hozzánk, így azonban illemes kötelességünknek tartjuk a választ s kérjük annak szives közlését. (Bármikor, bármely ügyben szivesen! Szerk.)

Mikor az „Igehirdető“ 1906. februárban indítottuk, előfizetésre való felhívásunkban többek között ezeket mondtuk: „Célunk e vállalattal első sorban az, hogy közös munkálkodással egymásnak segítségére legyünk . . . Másrésztől mindnyájan tudjuk, hogy sok derek lelkésznek értékes munkája kallódik el a paróchiák iratai között . . . *Mi ezeket meg akarjuk menteni. Tanulni óhajtunk egymástól, teret nyitni a megismert jó terjesztésére*“ stb. Röviden szólván programunk olyan, mint a Septuaginta csodája, majdnem szóról-szóra megegyezik azzal, amit P. J. ismertetésének 4-ik bekezdésében nekünk szán szigán őszintén örvendünk, hogy ebben teljesen megegyezünk.

Alakuláskor azt is kijelentettük, hogy a *református és az evangélikus szempontok egyenlő érvényesülésére* gondot fordítunk. Részünkről meg is tettünk minden lehetőt e részben, de fájdalommal kell kijelentnem, hogy ev. lelkésztársaink hasonlíthatlanul kisebb mértékben támogatják a vállalatot, mint a ref. lelkésztestvérek. *Az előfizetők számának csupán egy hatodrészt teszik az evang. lelkészek.* Mi természetesebb, mint hogy kevesebb előfizető közzül kevesebb munkatárs is akad s habár mi szivesen vennők mindig a jó munkát akár az egyik, akár a másik részről jön is, bizony az másképp nem lehet, minthogy a beérkezett művek maguk állapítják meg a kvótát és aki a kvótát emelni akarja, az járúljon hozzá maga is. (Megmondta azt régen boldogult Thaisz Ferenc, hogy nem harangoztatok, mert . . . nincs harang.)

Jó magam ugyan nem kimélem a fáradságot, bekopogtatok sokféle ev. írókhoz, de nem mindig eredményesen s végtelenül csodálkozom rajta, hogy mikor tiz korona írói díjat fizetünk és pedig azonnal, a munka megjelenésekor, hogy mikor az illető lelkész ugyanazt a beszédet fel is használhatja, mikor ha csak két beszédet is küld évenként, már kifizetheti az „Igehirdető“ előfizetés díját, sőt marad is belőle valami és amikor a magyar prot. irodalom mivelése mindnyájunknak elsőrendű kötelességünk, hogy akkor éppen evangélikus részről nem tömörülnek többen zászlónk alá. Maga az én drága jó druzsám és nagyrabecsült barátom: Paulik János is, dacára többszörös írásbeli és szóbeli fölkérésemnek, *egyetlenegy* beszéddel szerepel az 1907. évi kötetben s ő mondja nekem, hogy álljak be jó vadásznak. Hát beállottam jó vadásznak és igyekszem fölverni rejtékhelyéből a nemes vadat, de azt tapasztalom, hogy a puskám sokszor csütörtököt mond.

A reformátusokban e téren több az életrevalóság, a lelkesedés. Ők fenntartják ma is a „Debreceni lelkészi tárt“, az „Erdélyi predikátori tárt“ s azért az „Igehirdető“ is tiszteletreméltóan, derekasan támogatják.

Mi szeretnők a legjobban, hogy *„igazságosan“* járassunk el. (Paulik ugyanis ez alatt azt érti, hogy *egyenlően* osszuk be az ev. és ref. beszédeket, mint az egyszeri primás, mikor külföldön járt, beosztotta az asztalnál az ülőhelyeket ilyen formán: „egy cigány, egy király, egy cigány, egy király . . .“) Lám pedig mi *kedveztünk* az evang. egyháznak, mert mindenütt *törekedtünk* az egyenlőségre, amennyire csak lehetett, voltak olyan füzeteink, amelyekben túlnyomóan ev. írók szerepeltek, múlt karácsonykor pl. 8

evang. beszédet hoztunk s csak 5 ref. beszédet és adtuk első mellékletül Melanchton beszédét Luther fölött, de az volna igazi örömünk, ha ev. lelkésztársaink is, legalább aránylagosan annyira tömörülnek előfizetőink sorába, mint a reformátusok s akkor az általunk mindig figyelemmel tartott és szándékolt egyenlőség, *igazságosság is volna egyszersmind*, mert most, őszintén megvallva, nem az, és pedig a ref. egyház rovására.

Temetési beszédek nem laptöltelékül, hanem sokaknak határozott óhajára hoztunk. Arra azonban nem vállalkoztunk, hogy keresztelő, eskető stb. beszédekkel is foglalkozzunk, elég nagy feladat vár reánk a szószék szolgálatában s inkább adunk egy irányban tartalmas, bő, megfelelő gyűjteményt, mint több irányban vázlatos, hézagos, selejtes dolgokat.

A mi azt illeti, hogy az előfizetők maguk szavaznak az ötven korona jutalom fölött, azt mi azért látjuk helyesnek, mert összes előfizetőink, mind végzett, felszentelt lelkészek, így tehát illetékesek a bírálatra.

A beszédek alapigéire nézve úgy tapasztaljuk, hogy ref. lelkész is, meg ev. lelkész is ir nem egyszer ótestamentomi szöveg alapján. Jó magam is pl. ez idei óév-esti beszédemet ószövetségi alapon építettem föl; hogy a reformátusok egyoldalúan ótestamentumiak lennének, azt P. J. barátom sem állíthatja, mert hiszen önmaga mutatja ki, hogy ez évben 51 beszédből 31-et irtak új-szövetségi alapon a ref. lelkészek. Azok a zsinagógák pedig nagyon türelmesek lehetnek, ahol az Igehirdető beszédeit elmondhatja valaki, mert mi a „Jézusi szellemre“ fektetjük első sorban a súlyt.

1906-ban 10 volt az ev. írók száma, 1907-ben már 16, (kik közül Paulik Zongor Bélát tévedésből kifelejtette) adja Isten, hogy így haladjunk s talán el fogjuk érni a Paulik barátom által hangoztatott egyenlőséget, ehhez azonban szükséges volna, hogy minden ev. lelkésztestvérünk legyen olyan igazi jóindulattal az Igehirdető iránt, mint Paulik János, akinek ismételve nagyon köszönöm, hogy alkalmat nyújtott nekem ezeknek elmondására.

Nagybánya, 1907. dec. 10-én,

Révész János,
mint az „Igehirdető“ egyik szerkesztője.

T A R C A.

KARÁCSONYI ÉNEK.

— Ésaiás XXXV. —

Próciák megjövendölék:
Bűn és nyomor immár elég!
Lehajtja az Úr az eget
És alá száll a Szeretet.

A puszta nem lesz puszta már:
Éle re kelti napsugár;
Virágban áll völgy és halom,
Tövis között nyit lilium.*

Mint Libanus, lesz oly ékes,
Kármel, Sáron: oly szépséges;

* Károlinál rózsá (Sáron rózsája), Luthernél lilium, vonatkozással arra, hogy Jézus: lilium a tövis (szent a bűnösök) között.

Látja az ég fényességét,
Istenünknek dicsőségét.

Csüggedt hívek, ne féljete,
Erősödjék meg lelketek,
Viduljon föl bus orcátok,
Szabadító jön hozzátok!

Látjuk a célt, felé futunk,
Szentség útja lesz mi utunk;
Magas Ige szívbe mélyed,
S zeng ajkunkon a dicséret.

A száraz hely leszen kies,
Oh én lelkem, oda siess:
Élet vize, az buzog ott,
Megenyhül, ki szomjuhozott.

Nyitvák a templom ajtai,
S az Urnak megváltottai
Betérnek nagy énekléssel,
Hálaadó szép zengéssel...

Én szívem is a templomban
Gerjedező lángra lobban;
Szent öröm van itt, érzem,
Áldott légy, én jó Istenem!

Sántha Károly.

Előfizetési felhívás.

Félreértések kikerülése végett jólevele tudatjuk összes t. olvasóinkkal, hogy a jövő évtől kezdve lapunk **évi előfizetési ára 12 K lesz.** Felkérjük tehát összes t. olvasóinkat előfizetéseiknek ily alapon való szíves megújítására, azokat pedig, a kik jövő évi előfizetésüket már eddig is beküldeni szívesek voltak, a beküldött összegnek pótlására.

Mai számunkhoz *előfizetésre használható postatalálványokat* mellékelünk minden t. előfizetőnk számára.

Nyiregyháza, 1907. dec. 20.

A kiadóhivatal.

BELÉLET.

Kerületi értekezlet. A tiszai egyházkerület elnöksége, két főjegyzője és a kebelbeli esperességek elnökségei f. hó 20-án és 21-én Miskolcon értekezletet tartanak, amelynek tárgyai: 1., az egyházkerületi tömeges tűzkárbiztosítás szerződésének és függelékének módosítása, 2., a közigazgatási célokra nyert s az egyházkerületre eső államségély összegének a kerületi és az esperességi közigazgatási célok közt való megosztása, 3., a postai bérmentes levele-

zésre jogosított hivatalok és állások jegyzékének összeállítása.

Negyedszázados jubileum. A debreceni ev. egyház dec. 1-én, advent első vasárnapján ünnepelte meg fennállásának negyedszázados jubileumát az egyháztagok élénk részvételével egyszerű családi körben. A mélyen megható ünnepi istentisztelet után a hívek meleg érdeklődése mellett a templomban közgyűlés volt, melyen az elnöklő lelkész, Materny Lajos főesperes, rövid beszédben ismertette az egyház megalakulásának történetét; ismertette ama nehéz akadályokat, melyekkel az egyház megalapítóinak küzdeniök kellett, ismertette az alapítóknak az evang. szeretettől átharcolt áldozatkészségüket és az egyház fejlődése körül kifejtett fáradozásukat, mely lehetővé tette azt, hogy az egyház, melynek megalakulásakor alig egy pár ezer korona vagyona volt, ma már 100,000 korona vagyonnal rendelkezik. Bizony a szeretetben munkás hitnek élőbizonyossága az egyház! Erre, az egyházat megalapító, fentartó s felvirágoztatásra emelő szeretetben munkás hitre való utalással a közgyűlés — a nagy napot megörökítendő — elhatározta, hogy a már kicsinynek bizonyult imaház helyébe felépítendő templomra templomépítési alapot létesít. Az elhatározást nyomban követte a tett is, amennyiben e szent célra a hívek majdnem 3000 koronát tettek le a közgyűlés asztalára. E nemes tettük magában hordja a dicséretet. Adja az ég Ura, hogy e nemes, Istent dicsérelő tervüket minél előbb megvalósulva láthassák. Este pedig a Bika szálló éttermében barátságos társas összejövetel volt, melyen a hívek családjaikkal együtt vettek részt, hogy a fehér asztal mellett is emlékezzenek az egyház küzdelem-teljes napjaira és erőt gyűjtsenek az őket egyházukhoz fűzött evang. szeretetből az egyház további felvirágzására.

Papválasztás. *Albertin* — Csanádmegyében — dec. 8-án történt meg a papválasztás. Az első szavazás Koren Jenő, Klincko Pál és Hanesz Emil közt nem vezetvén abszolút többségre, az elnökség Koren Jenő és Klincko Pál közt nyomban szűkebbkörű szavazást rendelt el, amelynél Klincko Pál girálta lelkész 65 szavazatot, Koren 46 szavazatot kapott s előbbi Petrovics Soma esperes által az egyházközség megválasztott rendes lelkészének hirdettetett ki. A választás példás rendben folyt le.

Vallásos estély. Az aszódi ág. h. evang. egyház 1907. december hó 15-én, advent harmadik vasárnapján dr. Masznyik Endre pozsonyi egyetemes theol. akadémia igazgatótanárának közreműködésével a bányaker. leánynev. intézet dísztermében vallásos estét rendezett a következő műsorral: 1. Hymnus, Schuberttől. Éneklik a leánynev. int. III.—IV. o. növendékek. 2. Ima és szentírás-olvasás. 3. Solfejg dala, Griegtől. Énekli Szent-Iványi Juliska int. tanítónő; harmoniumon kíséri Perényi Rezső. 4. „A szociális kérdéstről.“ Írta és felolvassa dr. Masznyik Endre, theol. akad. igazgató. 5. Isten dicsősége, Beethoventől. Éneklik Chugyik Pál, Boldis István, Tabajdi Kun Béla, Matolcsy Kálmán. 6. Jézus és az én népem, Tompától. Előadja Lugossy Brigitta int. rendkívüli növendék. 7. Gyülekezeti ének. Az igen sikerült és szépen látogatott estély végén adakozás volt a templom megújításának költségeire.

Iskolaavatás. Csánki ág. h. ev. egyházközségnek december 8-án örömnapja volt, akkor avatta s rendeltetésének átadta a kor és törvény igényeinek

megfelelő 5000 K költséggel épített tantermét. Az ünnepély a templomban és az új teremben a lelkész és tanító által elmondott alkalmi beszédekkel ment végbe. Az Istennek segítségül hívása, ima és áldással rendeltetésének átadatott a tanterem s a hymnusz eléneklése rekesztette be az ünnepélyt. *y. f.*

Eljegyzések. Pócza Ferenc sikatori ev. lelkész, volt pápai másodlelkész, eljegyezte Kiss Irénke kisasszonyt Egyeden. — Christélyi Gyula ratkósebesi lelkész eljegyezte Sarudy Margit kisasszonyt Sajógömörön. Boldogság kísérje frigyöket!

50 éves jubileum. Megható szép ünnepély folyt le december 8-án Topolyhanusfalván, Sárosvármegyében. E napon múlt ötven éve, hogy *Urbán Adolf* kiérdemült főesperes, akinek életrajzát lapunkban már közöltük, lelkésszé szenteltetett. E szép alkalmat megragadták a jubiláns lelkész egyházközsége, egyházmegyéje, tisztelői és barátai, hogy iránta érzett őszinte tiszteletüknek, nagyrabecsülésüknek és szeretetüknek kifejezést adjanak. Felkeresték a tiszteletreméltó patriarchát csendes otthonában és ünnepi istentisztelettel kapcsolatban adtak hálát az Egek Urának, hogy Urbán Adolfot eddig megtartotta egyházának, hazájának díszére. A templom zsufolásig megtelt az érte rajongó hívek seregével, megjelentek ott az egyházmegye képviselőiben *Liptai Lajos* alesperes, *Szlabey Mátyás* egyházmegyei egyházi, dr. *Wallentinyi Samu* egyházmegyei világi főjegyzők, *Halmi Aladár* számvevőszéki elnök, *Nudzik György* kükemezei, *Klinczko Pál* girálta, *Pollyák Jenő* kapinémethalvi lelkészek, az eperjesi collegium részéről *Gerhard Béla* tanítóképezdei igazgató, a község képviselőiben *Csekanyák Béla* körjegyző vezetésével az ottani intelligencia, az egyház érdemes felügyelője, *Benczúr Aba*, az egyház tanítói stb. A szószékéről Szlabey Mátyás mondott tót nyelven mélyen átértett, tartalmas szép beszédet; az oltár előtt Liptai alesperes tolmácsolta magasröptű, hatásos beszédben — magyar nyelven — az egyházmegye üdvözlését, *Halmi Aladár* pedig tót nyelven üdvözölte a jubilánst az egyházmegye nevében, igen szépen, lelkesen fejtve ki Urbán Adolf érdemeit, élénken ecsetelve életpályáját. Az egész gyülekezet mondhatni zokogott, amikor a testében megtört erejű patriarcha mankón az oltár elé ment s ifjúi hévvel, meghatva köszönte meg a megnyilatkozó szeretetet s buzdította híveit a Krisztus követésére. Ez a jelenet feledhetetlen lesz a jelenvoltagekra. Egyháza díszes bibliával és énekeskönyvvel ajándékozta meg jubiláló lelkészét. Istentisztelet után a lelkész vendégszerető házában kedélyes lakoma volt, amelyen sok toasztban ünnepelték egyházunk őderék Nesztorát. Tiszta szívből kívánjuk, hogy élete hátralevő részét csendes boldogságban töltsse el. Ad multos annos.

Dr. Wallentinyi Samu.

Megszüntetett eljárás. Bárdy Ernő mezőberényi lelkész ellen, mint azt annak idején nagy felháborodással közöltük, az aradi kir. ügyészség nyomozó eljárást tett folyamatba az espességi közgyűlésen az 1907. évi XXVII. t.-c. egyházunkat érdeklő s autonómiánkat érintő rendelkezései ellen emelt felszólalása miatt. Megnyugvással vesszük a hírt, hogy az ügyészség — amint az törvényes alapon másként nem is volt vátható — Bárdy ellen beszüntette a további eljárást. Ez egyúttal ami annak idején eltoglalt álláspontunknak is igazolásul szolgál.

Lelkészcserélés. A vámosi ev. lelkészi állás, amely Riesz János elhalálozásával üresedésbe jött — f. évi dec. hó 1-én tartott egyházi közgyűlésen lett újból betöltve. Az egyházi közgyűlés — amely Svehla Gusztáv zólyommegyei főesperes és Csipkay Károly egyházmegyei felügyelő helyetteseként dr. Svehla János egyházi felügyelő ikerelnöklété alatt tartatott meg — egyhangulag Mockovcsák Ernő alsó-szelezsényi (Barsmegye) lelkészt hívta meg lelkészül. Amennyiben az egyházi felügyelő hat évi ciklusa is lejárt — felügyelőnek újból dr. Svehla János vármegyei tb. főorvos lett ugyancsak egyhangulag megválasztva, aki ezen alkalomból az egyház részére 400 kor. alapítványt tett azon feltétellel, hogy annak kamatai évenként két szegénysorsú iskolásgyermek felruházására lesznek fordítandók.

Ötvenéves templomszentelési emléknap. Folyó hó 8-án, múlt vasárnap, lélekemelő ünnepség keretében ülte meg a bakonytamási ág. hitv. ev. egyházköztség templomának 50 éves fennállását. A keresztelés és egyházkezeléssel kapcsolatos istentiszteleten közreműködtek: Hofbauer Pál esperes, bakonyzombathelyi, Horváth Sándor várpalotai, Balogh István vanyolai és Tatay Lajos bakonytamási-i lelkészek. A zsufoiáig megtelt templomban lélekemelő oltári imát mondott és oltári ígét olvasott Tatay Lajos lelkész. Az ünnepi beszédet, mely a hithűség sziklaköveinek törhetetlenségén épült, Hofbauer Pál esperes mondotta, ékesszólásával mindvégig lebilincselvén a hallgatóság figyelmét. Beszéde közben az evang. ifjúsági kör vegyeskara Mozárt egyik melódiáját, a „Szárnyain az áhitatnak“ címűt adta elő összhangzatosan. A keresztelést szép beszéd után Horváth Sándor várpalotai lelkész végezte, miután az iskolai énekkar énekelt Pósa Lajos „Szeresd a gyermekét“ című költeményének egy versszakát. Majd az egyházkezelési aktus következett, melyet Balogh István lelkész végzett tartalmas szónoki beszéddel és imával. Ezután esperes áldást mondott, végül az ifjúsági énekkar énekelt a „Vedd uram, vedd kevesen“ című éneket. Közvetlen az istentisztelet után, az egész templomi gyülekezet jelenlétében diszközgyűlés tartatott, melyet az egyházköztség buzgó felügyelője: dr. Király Lajos gyórszentmártoni ügyvéd nyitott meg lendületes beszéddel. A gyűlés azután azzal ért véget, hogy az ünnepély hatása alatt templomkerítés és orgona-alapra ajándékoztak: Dr. Király Lajos felügyelő 50 koronát, Kis Juli 40 koronát és egy magát megnevezni nem akaró kegyes nő 10 koronát. — Végül ide iktatjuk azt is, hogy az 50 év alatt a jubilált templomban megkereszteltetett 1871 kisdéd, konfirmáltatott 834 gyermek és házasságot kötött 400 pár.

Papiktatás Kecskeméten. Lélekemelő s valóban a szószoros értelmében egyházas ünnepély keretén belül iktatta be Sárkány Sámuel nyug. bányakerületi püspök folyó hó 15-én fiát: Sárkány Béla pestmegyei alesperest boldog emlékü s nagynevű néhai Lauko Károly örökébe. Az ünnepély első része természetesen a templomban folyt le, ahol Szeberényi Lajos pestmegyei főesperes imája és alkalmi szent ígék olvasása után egy gyönyörű karének hangzott el s ennek végső akkordjai alatt lépett az Úr oltárához Sárkány nyug. püspök kísérvé Szeberényi fő-

esperes, Dobronyovszky Gyula, Noszkó István és Kirchnopf Ede pestmegyei lelkészek által s az oltár előtt megállt az iktatandó lelkész. A 85 éves agg főpásztor fiatalos erővel és hévvel mondta el valóban magvas iktató beszédjét, apostoli tudással fejtegetvén, hogy mit vár, mit kíván és mit követel a kecskeméti egyház új lelképásztortól; majd az eskü és a lelkészi hivatal jelvényeinek átadása következett. Egy karének elhangzása után a beiktatott lelkész lépett a szószékre s beszédjében mindenekelőtt megemlékezett boldogult elődjéről, ki puritán papi életével, odaadó lelkes munkásságával örök időkre írta be nevét nemcsak a kecskeméti evang. egyház, de Kecskemét város történetébe is. Beszédjének további részében a lelképásztori munkát s annak fontosságát hangsúlyozva kitérte a maga lelkületét, az abban élő Krisztusi elveket, amelyek őt mindenekkel szemben vezérelni fogják. A templomi ünnepély, amelyre — mondhatni — az egész város intelligenciája megjelent s minden testület magát képviseltette s a Sárkány család igen számos tagja jött el, oly meghatározó és felemelő volt, hogy nemcsak az iktató főpásztor, az iktatott lelkész, de a közönségnek szemei is igen gyakran megteltek az örömmel, a lelkesedésnek, a meghatottságnak csillogó könyeivel. A templomi ünnepély után a lelkész-lakáson igen számos tisztelgő és üdvözlő küldöttség kereste fel az új lelkészt; a város, a testületek, hadsereg, honvédség s minden számottevő intézet és egyesület elküldte a maga küldöttét az új lelkészt üdvözölni. Ez volt az ünnepély második része s délután 1 és fél órákor következett a harmadik a fehérasztalnál. Itt tudósítást is fejezhetném, ha ez a bankett is csak olyan lett volna, mint az ilyen alkalmakkor rendszeren, de a kecskeméti bankett nem is volt bankett, hanem valószínűs öskeresztyéni szeretet-lakoma. Kecskemét városának úgy férfi-, mint hölgytagjai, élőkön Kecskemét két képviselőjével: Szappanos és Hock Jánossal és polgármesterével: Kada Elekkel kétszázöt főt felhaladó számban jelentek meg. Az itti elhangzott toaszatok, melyeknek sorát Sárkány nyug. püspök a királyra mondott köszöntőjével nyitotta meg, nem tősztok, hanem klaszikus remek beszédek voltak. Szinte érdemes lenne a nagyobb részével egy-egy cikk keretében is foglalkozni, ha lapunk terjedelme azt megengedné. Szeberényi főesperes, Koricsánszky János kecskeméti egyházfelügyelő, Földváry Elemér a péteri egyház felügyelője, ki könnyekbe elfúló hangján búcsuzott el szeretett papjától s családjának hű barátjától, Kada Elek kecskeméti polgármester, a kecskeméti róm. kath. plébános, Hock János képviselő és más tetszőlőknak mindmeganyi eszmedús, magyaros s keresztényi szellemű beszéde felejthetetlen hatással volt. Meg kell állapítanunk még két dolgot, amelyet a kecskeméti társadalomban észleltünk. Az első az az általános becsülés és szeretet, amely néhai Lauko Károly emlékezetéhez fűződik, felül-emelkedve minden felekezeti korlátokon. A második az a felekezetközi áldásos béke, szeretet és becsülés, amely a kecskeméti lelkes magyarokat összeköti. Kívánjuk az egyháznak, a városnak, hogy Sárkány Bélában találja feltámadva a maga Lauko Károlyát; kívánjuk Sárkány Béla testvérünknek, hogy Kecskeméten találja fel újra a maga boldog, békeséges, kedves Péteri-jét.

Rozsnói leánynevelő-intézetünk beléletéből. Kedves, családi ünnepélyt rendeztek a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület internátussal egybekötött

rozsnyói polgári leányiskolájának hálás növendékei f. hó 16-án, szeretett igazgatónőjük: *Bartholomaeidesz Adél* úrhölgy nevenapján. Az egyik tágasabb s nagy ügyességgel feldiszipított tanteremben összegyűlve, a tanterület és a növendékek, az oda meghívott igazgatónők szép feiköszöntőkkel üdvözölték, mire ő, ismert kedves, lebilincselő modorával válaszolva, lelke melegével, szíve jóságával ismét, ez alkalommal is annyira magához ölelte ezt az ő kedves családját, a vezetésére bízott intézet lakóit, hogy azok benne nem a szigorú főnököt, akinek engedelmeskedni muszáj, hanem azt az áldott jó „igazgató-nénit“ látják, akit holmi rendtelenséggel, mulasztással megszorítani, nagyon, de nagyon nem szép dolog volna. Az igazgatónő viszonozásul gazdagon megvendégelte az internátust, melynek növendékei este, az „*Álom az erdőben*“ című hatásos színjáték sikerült előadásával, három kedves „élőkép“ bemutatásával, dallal, szavalattal zongorajátékkal lepték meg. — De ő sem fukarkodott az örömszerzéssel. Táncestéi rendezett a gimnázium tornacsarnokában kedves és figyelmes növendékeinek, akik cigánymuzsika mellett, fürgé lábbal, boldogságtól kipirult arccal járták a csárdást egész éjfélig, — igaz, hogy csak gavallérok nélkül. — Az intézet éber öre és éltető lelke: főtisztelőadó *Terray Gyula*, gömöri főesperes, rozsnyói lelk. és az iskolaszék elnöke, szíves érdeklődésével szemlélte e kedves képet; mert ő tudja legjobban, hogy ebben az intézetben a komoly munka is ékesen folyik. Boldog az a szülő, aki féltett kincsét: leánygyermekét, ilyen éber örködéssel, ilyen gondos vezetéssel, ilyen mintaszerű igazgatással, ilyen szeretettől áthatott, lelkes tanerőkkel bíró intézetre bízhatja. *Egy jelenvolt apa.*

Orgona avatás. Lélekemelő s inpozáns keretben folyt le vasárnap a szatmári ref. egyház százéves újonnan kijavított templomának felszentelése és új, díszes, a modern orgonaépítéssel legújabb vívmányait magában egyesítő villanyerő által hajtott, 29 változatú orgonájának felavatása Gróf Degenfeld József egyh. ker., György Endre földmiv. miniszter, egyházmegyei főgondnok, Uray Géza a szatmári egyh. főgondnok, dr. Vajay Károly polgármester, Dicsőffy József debreceni egyh. ker. főjegyző, számos notabilitás és testvéregyházi esperes, lelkész, tanácsbíró stb. jelenlétében. Sok száz embernek könnyet csal szeméből az új inpozáns orgona szívhez szóló hangja. Az egyházi díszközgyűlésen felolvasták az új orgona átvételéről felvett jegyzőkönyvet, melynek befejező része ez: „Mindezek alapján az orgonát, mint teljesen sikerült művet, amely a modern orgona-építéssel legújabb vívmányait oly sikerülten egyesíti magában, nyugodt lélekkel ajánljuk a Ntisz. Egyháztanácsnak átvételre.“ Ez azért érdekel bennünket, mivel az új orgona, melyről oly előnyösen ismert zenezakértők, mint Dr. Joó Imre, nagykőrösi ref. főgymn. tanár, Varga József nagykőrösi ref. tanítóképzői zenetanár, Hilibi Haller Jenő r. k. főgymn. tanár és Sajó Sándor ref. orgonista kántor ily kitűnő bizonyítványt állítanak ki, magyar gyártmány Rieger Ottó budapesti orgonaépítő cég gyárában készült, magyar anyagból és kizárólag magyar munkások által. Rieger Ottó ezen orgonával remekművet alkotott.

Eladó orgona.

A zólyomlipcsei ág. h. ev. egyház egy, a mai igényeknek és templomának megfelelő or-

gonát rendelt. Mostani, 30 éves, különben igen jó karban lévő orgonáját, hajlandó valamely gyülekezetnek nagyon kedvezményes árban eladni. Venni szándékozónak felvilágosítást nyújt: **Droba Márton** zólyomlipcsei ev. lelkész.

Az oly csunya és kellemetlen női arcszór eltávolítására legalkalmasabb a

RASOLIN.

Néhány perc alatt a szórt az arcról vagy kézről minden fájdalom nélkül eltávolítja.

Egy doboz ára 2 korona helyben, vidékre 2 korona 50 fillér előzetes beküldése mellett 52-1 bérmentve.

Magyar gyártmány! Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ vegyipari vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Postai és vasúti szétküldés naponta a világ minden részébe.

Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó-üzlete BUDAPEST,
VI., Dessewffy-utca 23. sz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 forinttól feljebb valódi gyabju szövet maradékokból. — Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udvari szabóknál szereztem. 13-1

•• M Ū V É S Z I E S M U N K A . ••

„EL A BOROTVÁVAL!“

mely már oly sok 1000 és 1000 embernél bőrbetegséget és más szerencsétlenséget okozott.

Borotválkozzunk „Rasol“-al kés nélkül.

Ezen teljeseen ártalmatlan vegyszerekből összeállított borotvázó por a szakállt annyira megpuhítja, hogy az az arcról elválik és az arc bársonysima lesz.

Használata egyszerű, mindenki maga kezelheti.

Ára 1 kilogramm (elegendő 30 szori használatra) helyben K 2-40, vidékre K 3-—, előleges beküldése mellett bérmentve, utánvétellel K 3-20.

Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ VEGYIPARI VÁLLALAT
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55. sz.

51-1 RAKTÁRAK BUDAPESTEN:

Török József gyógyszerárában, Király-utca 12 — Neruda N. drogériájában, Kossuth Lajos-u. 7. — Molnár és Moser drogériájában, Koronaherceg-utca 11. — Detsényi Frigyes drogériájában, Marosó-u. 1. — Detsényi Károly drogériájában, Fürdő-utca 10. — Podor Márton drogériájában, Király-u. 31. Ács Mihály drogériájában, Lipót-körút 27. szám. És minden drogériában és illatszerekkereskedésben.

Elsőrendű ajánlatok! Elsőrendű ajánlatok!

Személyi hitel! Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magárisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ —20 évig terjedő időre hav, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: **A páris—bécsi enquete értelmében tőkésitem a jövedelmet.**

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel! építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az építkezés előrehaladt.

Bank- és magánadóságok konvertálása!

Előnyösen! **szolid** alapon és **gyorsan** eszközöm mindezen fenti műveleteket elsorangú bel- és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF

leszámítoló és bankiroda, Budapest, VI., Sziv-u. 28.

Válaszbélyeg meliékendő. • Kérjen prospektust.

ZORN MÓR

BUDAPEST—BÉCS.

**Butorszállítási és
beraktározási
vállalata.**

==== Képviselve: ====
bel- és külföldön minden
==== nagyobb városban. ====

BUDAPEST,
VIII. József-körut 18. szám.

26—3

Ki akar pénzkölcsönt!?

Felvilágosítás díjmentes, válaszbélyeg ellenébe.

4—4 $\frac{1}{2}$ %-os pénzkölcsönt

◇ közvetítünk a következő feltételek mellett: ◇

FÖLDBIRTOKRA

65 évre 2·50%-ra	30 évre 3·20%-ra
60 évre 2·60%-ra	25 évre 3·65%-ra
40 évre 2·85%-ra	20 évre 3·95%-ra

Ezen csekély százalékban tőketörlesztés és kamat befoglalattatik.

BOTH DEZSŐ BANKKÉPVISELETE

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. szám.
Augusztus hó 1-től Szövetség-utca 2/B.

Nemkülönben személykölcsönt katonatiszteknek, papoknak, tanítóknak, vasuti és gyári alkalmazottaknak, kereskedőknek stb. előnyös visszafizetésre.

Tisztviselőkölsön 5—25 évi időtartamra kötelezvény ellenében, fizetéselejegzésre kezes nélkül. 1000 korona kölcsön után törlesztés és kamat címén fizetendő havonta 8, 10, 12, 15 kor. Lavébeli megkeresésnél megirandó: állás, fizetés, kitöltött szolgálati idő és életkor. Ily kölcsönöket 15—20 nap alatt folyósítatunk.

✪ Törlesztéses jelzálogkölsönt ✪ szilárd anyagból épült lakházakra, valamint telkekre, építkezésekre 10, 15, 20, 25, 30, 40 és 50 év alatt leendő törlesztésre. 26—1

Beck Károly, Budapest

épület- és mulakatos, szabadalmazott ablakszellőztető készü-
lék és önműködő zajnélküli ajtócsukó-készítő ✪

VIII., József-utca 14. szám.

Mértékvétel végett szivesked-
jék hozzám fordulni. ☺ ☺ ☺

Ablakszellőzők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes	25.— kor.
Rendes ablakok iskolák, inté- zetek és magánlakásokhoz	13.— "
Könnyebb, szimpla ablakokhoz	9.— "
Klozetek	6.60 "

Szabadalmi szám 16.794. Költségvetések ingyen.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevezete-
sebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Keres-
kedelmi minisztérium, Ref. főgimnázium, M. kir. Lu-
dovica. Kispesti állami elemi iskolákban s több kórház
és iskolában és vidéken is kitérőnek biznyultak

3.500 darab már használat-
ban van. 30—3